

KOMMUNAL TRAFIKKSIKKERHETSPLAN

Sel kommune 2019-2021

**Vedtatt i kommunestyret
1.4.19**

Sak 18/19

Innholdsfortegnelse

Forord	3
1. Innledning og organisering	4
1.1 Organisering	4
2. Nasjonale og regionale føringer i trafikksikkerhetsarbeid	6
2.1. Nasjonale føringer	6
2.2. Regionale føringer	7
3. Oversikt veinett og status ulykker	8
3.1. Veinettet i Sel kommune:	8
3.2. Status for ulykker:	10
4. Visjon og mål	10
5. Kommunale tiltak – organisatoriske og trafikantrettede	11
5.1. Organisatoriske tiltak – helhetlig implementering i Sel kommune:	11
5.2. Organisatoriske/trafikantertede tiltak – kommunens rolle som arbeidsgiver:	11
5.3. Organisatoriske/ trafikantrettede tiltak – kommunens rolle som tjenesteprodusent:	13
5.3.1. Helsestasjonen	13
5.3.2. Barnehagene og skolene	14
5.4. Organisatoriske/ trafikantrettede tiltak – kommunens rolle som utviklingsaktør:	16
5.4.1. Frivillig sektor	16
5.4.2. Eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne	16
5.4.3. Ungdom	18
5.4.4. Minoritetsspråklige innbyggere	18
5.5. Organisatoriske tiltak – kommunens rolle som innkjøper, plan- og beredskapsmyndighet	19
5.5.1. Kommunens rolle som innkjøper	19
5.5.2. Kommunens rolle som plan- og beredskapsmyndighet	20
6. Kommunale tiltak – fysiske	20
6.1. Fysiske tiltak – kommunal vei	21
6.2. Fysiske tiltak – fylkesvei	22
7. Årshjul – overordna, systematisk trafikksikkerhetsarbeid	24
8. Vedlegg	27

Forord

Kommunene har ansvar for investeringer, drift og vedlikehold av det kommunale veinettet. Som veieier, har kommunen også et spesifikt ansvar for trafikksikkerhetstiltak på kommunale veier.

I henhold til folkehelseloven og plan- og bygningsloven har kommunen et generelt ansvar for å forebygge skader og ulykker lokalt. Kommunene har ansvar og virkemidler som kan bidra til økt innsats i det lokale trafikksikkerhetsarbeidet. De er store arbeidsgivere og kjøpere av transporttjenester. I tillegg er de eiere av barnehager og skoler.

Trafikksikkerhet handler om å kunne bevege seg trygt i sitt lokalmiljø, enten man er fotgjenger, syklist eller bilist – barn, ungdom eller voksen.

Formålet med en kommunal trafikksikkerhetsplan, er at den skal være et redskap for kommunen til å planlegge tiltak langs kommunens veier, og føre til bedre sikkerhet for trafikantene:

- Trafikksikkerhetsplanen skal legge til rette og samordne arbeidet med trafikksikring i kommunen.
- Trafikksikkerhetsplanen skal være særlig retta mot holdningsarbeid, i tillegg til at handlingsplanen har prioritert fysiske tiltak.
- Kommunalt trafikksikringsarbeid er avhengig av lokalt engasjement, samordning og tverrsektoriell tenking

Trafikksikkerhetsplanen tar utgangspunkt i de som kan defineres som de «svakere gruppene» i trafikken. Dette kan gjelde grupper som barn, eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne. Tiltak som sikrer disse gruppene, vil også gjelde andre grupper som ferdes i trafikken.

Trafikksikkerhetsplanen 2019 – 2021 vil danne grunnlaget for videreføring av trafikksikkerhetsarbeidet i Sel kommune. - Trafikksikkerhetsplanen har fokus på dagens situasjon og utfordringer på ulike område, med handlingsplan som er delt mellom holdningsskapende arbeid (organisatoriske/trafikantrattede tiltak) og fysiske tiltak (tiltak på kommunal vei og fylkesvei). Det er vektlagt tiltak som sikrer ytterligere implementering av rutiner og derigjennom videreutvikler en helhetlig kultur knyttet til det å være «Trafikksikker kommune».

1. Innledning og organisering

Sel kommune har hatt trafikksikkerhetsplan vedtatt av kommunestyret siden 2001. Denne planen er nr. 7 i rekken av trafikksikkerhetsplaner.

Under utarbeidelsen av denne trafikksikkerhetsplanen har samordning med overordnede planer blitt betydelig vektlagt. Dette er blant annet:

- Kommunal planstrategi 2016-2019, der det er nedfelt at folkehelse, innovasjon og klima/miljø skal være gjennomgående perspektiv for alt planarbeid.
- Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030. Relevante mål, strategier og innsatsområder synliggjøres i de ulike områdene i trafikksikkerhetsplanen
- Overordnet arbeidsgiverpolitikk 2019-2021. Relevante mål, strategier og innsatsområder synliggjøres i de ulike områdene i trafikksikkerhetsplanen
- Overordnet kvalitetsplan for skoler og barnehager i Sel. Relevante mål, strategier og innsatsområder synliggjøres i de ulike områdene i trafikksikkerhetsplanen

Nasjonale og regionale føringer og planer for trafikksikkerhetsarbeidet synliggjøres under punkt 2.

1.1 Organisering

Det overordnede ansvaret for trafikksikkerhet er lagt til kommunestyret, som reviderer den kommunale trafikksikkerhetsplanen hvert fjerde år. Handlingsprogrammet for trafikksikkerhetsplanen blir rullert årlig gjennom vedtak i driftsutvalget etter innstilling fra trafikksikkerhetsutvalget.

Trafikksikkerhetsarbeidet er gjennomgående for alle områder i Sel kommune, og kommuneplanens samfunnsdel legger blant annet sterke føringer på god sammenheng mellom folkehelse- og trafikksikkerhetsarbeid.

Sel kommune etablerte i 2013 trafikksikkerhetsutvalg med følgende mandat:

Trafikksikkerhetsutvalget i Sel er et fast, kommunalt utvalg underlagt driftsutvalget.

Trafikksikkerhetsutvalget rapporterer til driftsutvalget.

Trafikksikkerhetsutvalget skal møtes minst 2 ganger hvert år. Møte utover dette blir kalt inn etter avtale mellom leder og rådmannen i Sel.

1. Samordne trafikksikkerhetsarbeidet i kommunen samt fungere som bindeledd mellom publikum og administrasjon/politikere i trafikksikringsaker.
2. Utarbeide forslag til revisjon av kommunen sin trafikksikkerhetsplan hvert 4. år.
3. Utarbeide forslag til revisjon av trafikksikkerhetsplanens handlingsprogram hvert år.
4. Oppdatere oversikt over ulykkessituasjonen og trafikkfarlige punkt/strekninger i kommunen.
5. Være høringspart i forbindelse med nye eller reviderte arealplaner.
6. Være høringspart for aktuelle skiltplaner.
7. Være høringspart i saker som gjelder trafikkfarlig skoleveg.
8. Involvere og utfordre foreninger og organisasjoner i trafikksikkerhetsarbeidet.
9. Arbeide med oppfølging av trafikksikkerhetsplanen.
10. Være pådriver overfor alle kommunale tjenestoområder når det gjelder trafiksikring.
11. Arbeide for at nødvendige midler til trafiksikringsarbeid blir prioritert i budsjettet.
12. Bidra til at trafikksikkerhet får økt oppmerksomhet i Sel kommune.

Utvalget er sammensatt av administrative og politiske representanter, i tillegg til at Lensmannen i Sel er representert sammen med barn og unges talsperson i plansaker.

Trafikksikkerhetsarbeidet i Sel kommune er forankret hos rådmannen, og ansvar for oppfølging av planen er lagt til rådmannsledelsen og de ulike virksomhetslederne:

- Rådmannen: Helhetlig ansvar og oppfølging, rapportering til politiske organ og oppfølging av politiske vedtak
- Virksomhetsleder fellestjenester: Sikre medvirkning av AMU i trafikksikkerhetsarbeid. Retningslinjer for ansatte som en del av personalhåndbok/-reglement og kommunens internkontroll/HMS-system, og felles kursing/kompetanseheving av ansatte
- Kommunalsjef oppvekst: Kommunen som barnehagemyndighet og oppfølging av de private barnehagene
- Virksomhetsledere barnehager: Oppfølging i de kommunale barnehagene
- Rektorer/virksomhetsledere grunnskole og voksenopplæring: Oppfølging i grunnskolene og på voksenopplæring
- Virksomhetsleder NAV: Oppfølging av deltagere på introduksjonsordningen
- Kommunalsjef helse og omsorg: Oppfølging innenfor områdene helsestasjon og kommuneoverlege, samt oppdatering av årlig og fireårig folkehelseoversikt. Medvirkning av eldreråd og råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne i trafikksikkerhetsarbeid
- Virksomhetsledere helse og omsorg: Oppfølging i egne virksomheter
- Kommunalsjef plan, teknisk og eiendom: Sekretariatsansvar for kommunens trafikksikkerhetsplan, sikre prosess for medvirkning og framdrift. Sikre trafikksikkerhetsutvalgets mandat og oppfølging i driftsutvalget
- Virksomhetsleder plan og teknisk: Oppfølging knyttet til kommunens beredskapsansvar, og som vei og –planmyndighet. Sende årlig søknad om trafikksikkerhetsmidler, oppnevne sekretær for trafikksikkerhetsutvalget/kontaktperson for Trygg Trafikk/SVV i trafikksikkerhetsarbeid
- Virksomhetsleder kultur: Oppfølging og informasjon til frivillige lag og foreninger. Samarbeid med frivillige lag og foreninger om tiltak. Medvirkning av ungdomsrådet i trafikksikkerhetsarbeid
- Alle med innkjøpsansvar: Sikre at trafikksikkerhet inngår som kriterie ved innkjøp av transporttjenester og andre relevante avtaler

Kommunen samarbeider med ulike instanser når det gjelder tiltak på de ulike områdene. Dette er nærmere beskrevet under punktet «*Kommunale tiltak*», punkt 5.

2. Nasjonale og regionale føringer i trafikksikkerhetsarbeid

2.1. Nasjonale føringer

- [Stortingsmelding 40 \(2015-2016\): Trafikksikkerhetsarbeidet – samordning og organisering](#)
- [Nasjonal transportplan: Stortingsmelding 33 2018-2029:](#)
 - **Nasjonale mål og hovedområder for innsats:**
Regjeringen viderefører i Meld. St. 33 (2016-2017) Nasjonal transportplan 2018-2029 nullvisjonen og legger opp til et nytt ambisiøst etappemål om maksimalt 350 drepte og hardt skadde i 2030. Regjeringen vil i planperioden rette innsatsen mot følgende fem hovedområder:
 - Sikre veger
 - Risikoatferd i trafikken
 - Spesielt utsatte grupper i trafikken
 - Teknologi
 - Tunge kjøretøy
 - **Barnas transportplan:**
Nasjonal transportplan 2018-2029 inneholder for første gang et eget kapittel om Barnas transportplan. Regjeringen vil:
 - Legge til rette for at åtte av ti barn og unge skal velge å gå eller sykle til skolen
 - Styrke trafikksikkerheten for barn og unge
 - Legge vekt på barn og unges behov i planleggingen og utviklingen av transportsystemet
 - At det skal legges vekt på barn og unges behov i planleggingen og utviklingen av transportsystemet
 - At det skal legges vekt på hensynet til barn og unge i lokal og regional planlegging
 - Følge opp transportetatene og Avinor når det gjelder hensynet til barn og unge i utviklingen av transportinfrastrukturen
 - Styrke kompetansen om trafikksikkerhet i barnehage og skole*I planen presiseres det at barn og unge er dagens og framtidens trafikanter, og dette må det tas hensyn til også i overordnede planer.*

- [Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2018-2021:](#)

Planen er utarbeidet av Statens vegvesen, politiet, Helsedirektoratet, Utdanningsdirektoratet, Trygg Trafikk, fylkeskommunene og syv storbykommuner. I tillegg har en rekke øvrige aktører gitt innspill til planen. Formålet med tiltaksplanen er å presentere et omforent og bredt spekter av faglig forankrede tiltak, i tillegg til å styrke samarbeidet mellom de sentrale trafikksikkerhetsaktørene. Tiltakene i tiltaksplanen skal sikre at vi har stø kurs mot etappemålet i NTP om maksimalt 350 drepte og hardt skadde i 2030, hvilket innebærer en reduksjon på om lag 60 prosent sammenliknet med gjennomsnittet for perioden 2012-2015.

- Folkehelse og trafikksikkerhet:

Trafikkulykker vurderes som et betydelig folkehelseproblem på tross av en markant reduksjon av antallet alvorlige trafikkulykker siden 1970. - Regjeringen vil i tråd med Meld. ST. 19 (2014 2015) Folkehelsemeldingen mestring og muligheter, forsterke det tversektorielle samarbeidet for å forebygge ulykker. Det er viktig at kommunen integrerer det ulykkesforebyggende arbeidet generelt, og trafikksikkerhetsarbeidet spesielt i sitt folkehelsearbeid

2.2. Regionale føringer

Fylkeskommunen har ansvar for investeringer, drift og vedlikehold av fylkesveionettet. Fylkeskommunen har også et ansvar for å tilrå og samordne tiltak for å fremme trafikksikkerheten i fylket. Fylkeskommunen er videre regional planmyndighet, og har veiledningsansvar og innsigelsesmyndighet overfor kommunene i utarbeidelse av kommunale planer, herunder også kommunale trafikksikkerhetsplaner. Fylkeskommunen har også et ansvar for folkehelsearbeidet, skoleskyssen og videregående opplæring, som alle er viktige sektorer i trafikksikkerhetsarbeidet.

- [Oppland fylkeskommune: Regional plan for folkehelse 2018-2022:](#)

Regional plan for folkehelse 2018-2022 og handlingsprogram for de to første årene, 2018-2019, ble vedtatt av Fylkestinget 12.juni 2018. Både den regionale planen og handlingsprogrammet vektlegger koblingen mellom trafikksikkerhet og folkehelse.

- [Oppland fylkeskommune: Handlingsplan for trafikksikkerhet 2018-2021:](#)

Oppland fylkes trafikksikkerhetsutvalg (FTU) utarbeidet ny Handlingsplan for trafikksikkerhet for perioden 2018-2021. Planen ble vedtatt i FTU i juni 2017 og i fylkestinget den 17.10.17.

Sel kommunes trafikksikkerhetsplan for 2019-2021 legges tidsmessig opp slik at den harmonerer med planperioden for fylkeskommunens trafikksikkerhetsplan.

- **Trafikksikker kommune og fylkeskommune:**

Etter vegtrafikklovens § 40a har fylkeskommunen et ansvar for å tilrå og samordne tiltak for å fremme trafikksikkerheten i fylket. En viktig oppgave i denne sammenheng er å påvirke og stimulere kommunene til å arbeide målrettet og helhetlig med trafikksikkerhetsarbeidet. Trygg Trafikk har utarbeidet kriterier for hva en trafikksikker kommune er og hvordan kommunene bør jobbe. I samarbeid med fylkeskommunene har disse kriteriene blitt til en godkjenningsordning, "Trafikksikker kommune".

For å ivareta denne helhetstenkningen er det utarbeidet kriterier og sjekkliste som skal være et verktøy for å kvalitetssikre kommunens trafikksikkerhetsarbeid. Sel ble sertifisert som trafikksikker kommune i 2015, og legger opp til resertifiseringsprosess i 2019. Kommunale tiltak (punkt 5 og 6), årshjul (punkt 7) og vedlegg nr. 1-8 synliggjør rapporteringsrutinene som skal legges til grunn for det helhetlige arbeidet som sertifiseringen krever.

Oppland ble som første fylkeskommune sertifisert som «trafikksikker fylkeskommune i 2018».

- [Oppland fylkeskommune: Handlingsprogram for fylkesveger 2018-2021 \(-23\):](#)

Handlingsprogrammet for 2018-21 (-23) ble vedtatt av fylkestinget i oktober 2017.

Bevilgninger til fylkesveger blir endelig fastsatt av fylkestinget i forbindelse med den årlige behandlingen av Fylkesbudsjettet.

Gjeldende handlingsprogram har flere målområder for samferdsel. Det er stort sammenfall mellom de nasjonale og regionale målsettingene. Fire områder peker seg ut:

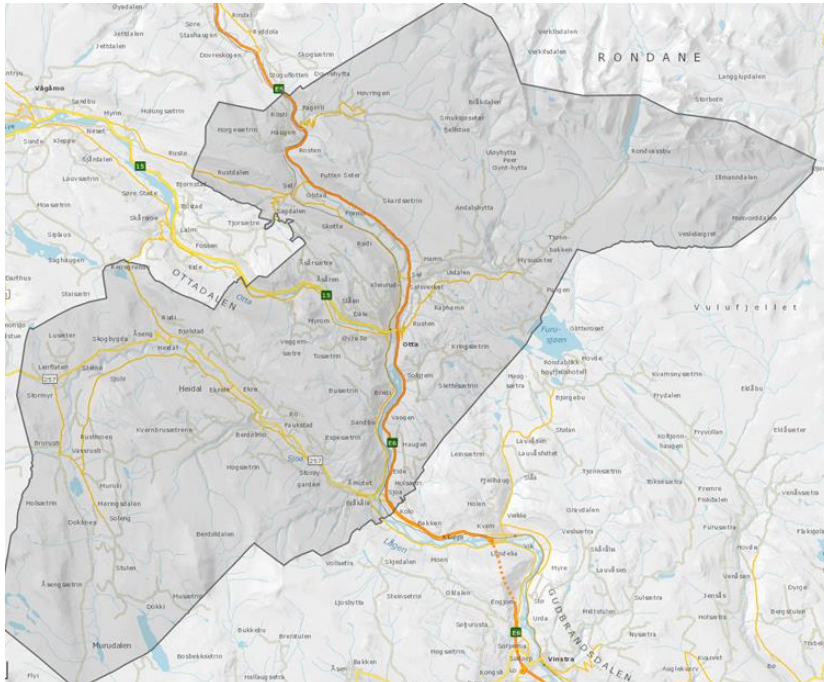
- Trafikksikkerhet
- Regional utvikling/framkommelighet
- Miljø – med hovedfokus på klimautfordringen
- Universell utforming

Følgende områder kan defineres inn i punktene over, men må synliggjøres i tillegg:

- Gang- og sykkelveger, inkludert sykkelbyer
- Tilrettelegge for kollektivtrafikk
- By- og tettstedsutvikling

3. Oversikt veinett og status ulykker

3.1. Veinettet i Sel kommune:

Kilde: www.vegkart.no/Statens vegvesen

Det offentlige veinettet i Sel kommune er fordelt på følgende måte:

Riksveier (E6 og RV 15). Total veilengde: 32 km	
E6:	Nord Fron grense – Dovre grense (Sjoa – Rosten)
RV15:	Otta, avkjøring vestover fra E6 – Vågå grense
Fylkesveier*. Total veilengde: 146 km	
FV 418:	Baksidevegen Otta - Sjoa
FV 436:	Baksidevegen Otta –Vågå grense
FV 435:	Baksidevegen Otta - Sel
FV 444:	Rondanevegen Otta - Mysusæter
FV 439:	Sagdalsvegen, Sel
FV 438:	Vågårustvegen, Sel – Vågå grense
FV 437:	Avkjøring E6 Rosten – Høvringen
FV 402:	Stasjonsvegen på Sjoa
FV 417:	Baksidevegen Sjoa – Nord Fron grense
FV 257:	Sjoa – Vågå grense (Heidalsvegen)
FV 440:	Baksidevegen Storødegård bru – kryss Murudalsvegen (FV 442)
FV 442:	«Murudalsvegen» fra kryss 257 Heidalsvegen til Vålbu
FV 456:	Kryss Heidalsvegen (257) til Vågå grense (Bjølstadskogen)
FV 312:	«Gamle E6» Sjoa
<i>Kommunale veier. Total veilengde: 67,7 km. Link til oversikt kommunale veier (basert på eksisterende brøyteroder i Sel)</i>	

*Det vil bli endringer i forholdet mellom fylkes- og kommunal vei i Sel, som følge av sak 92/18 i Oppland fylkesutvalg. Her er det vedtatt å gå videre med omklassifisering av fylkesveier i Nord Aurdal, Lesja og Sel.

Veier definert som trafikkfarlig skolevei i Sel kommune:

Opplæringslova §7-1 1.ledd, hjemler følgende i forhold til skyss og innlosjering i grunnskolen:

Eleva i 2.-10. årstrinn som bur meir enn fire kilometer frå skolen har rett til gratis skyss. For eleva i 1. årstrinn er skyssgrensa to kilometer. Eleva som har særleg farleg eller vanskeleg skoleveg har rett til gratis skyss utan omsyn til veglengda

[Driftsutvalget gjorde i sak 3/13](#) vedtak om hvilke veistrekninger i Sel som kan defineres som trafikkfarlig skolevei.

Årshjulet (punkt 7) legger opp til en systematisk kartlegging og prosess for å revidere og oppdatere strekninger som kan defineres som trafikkfarlig skolevei.

3.2. Status for ulykker:

Status for trafikkulykker i kommunen utarbeides og oppdateres årlig av Statens vegvesen – SVV. Dette er en oversikt over utviklingen de siste fire årene basert på:

- Antall ulykker fordelt på årstall – herunder antall drepte, hardt skadde og lettere skadde
- Uhellskategori og skadegrad: Fotgjengerulykke, kryssulykke, møteulykke, påkjørsel bakfra, utforkjørsel og annet. Innen hver kategori inngår også skadegrad – antall drepte, hardt skadde og lettere skadde
- Antall ulykker fordelt på måned: I oversikten for hver måned inngår også skadegrad – antall drepte, hardt skadde og lettere skadde
- Antall ulykker fordelt på ukedag: I oversikten for hver ukedag inngår også skadegrad – antall drepte, hardt skadde og lettere skadde
- Trafikantgrupper: Bilførere, bilpassasjer, person lett MC, person annen MC, person moped, person sykkel, fotgjenger, aker og andre. I oversikten for hver trafikantgruppe inngår også skadegrad – antall drepte, hardt skadde og lettere skadde
- Aldersgrupper: Her er det oppgitt antall drepte, hardt skadde og lettere skadde innenfor aldersgrupper i fireårsintervaller
- Alders- og trafikantgrupper: Her er det oppgitt antall drepte, hardt skadde og lettere skadde innenfor aldersgrupper i fireårsintervaller og type trafikantgruppe
- Vei – skadegrad: Her er det oversikt over ulykker etter den enkelte vei (riks-/fylkes- eller kommunale vei). I oversikten inngår også skadegrad – antall drepte, hardt skadde og lettere skadde.

Den nyeste oversikten (2013-2017) er lagt ved planen (vedlegg 8). Oppdatert oversikt for 2014-2018 vil foreligge i månedsskifte apr/mai. Det legges opp til at trafiksikkerhetsutvalget – TSU får denne til årlig gjennomgang, jfr. årshjul for systematisk trafiksikkerhetsarbeid.

4. Visjon og mål

Sel kommune har, som Oppland fylkeskommune nullvisjon i forhold til trafiksikkerhetsarbeidet. Dette innebærer at alle skal kunne ferdes trygt i trafikken. Ingen skal bli drept eller hardt skadd i trafikken i Sel.

Mål:

Sel kommune vil bidra aktivt til å redusere risikofaktorer i lokalsamfunnet, herunder legge vekt på å videreutvikle Sel som trafiksikker kommune, og stimulere til god kobling mellom folkehelse- og trafiksikkerhetsarbeidet (*Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030*)

Delmål/strategier:

Det vises til del 5, kommunale tiltak. Her synliggjøres delmål og strategier/tiltak for det enkelte område.

5. Kommunale tiltak – organisatoriske og trafikantertede

Her omtales:

- **Organisatoriske/trafikantertede tiltak:** Opplæring og holdningsskapende arbeid i den kommunale organisasjonen og Sel som lokalsamfunn.

5.1. Organisatoriske tiltak – helhetlig implementering i Sel kommune:

Det vises til punkt 1.1 når det gjelder beskrivelse av kommunens organisering og forankring av trafikksikkerhetsarbeidet.

Kommunens arbeidsmiljøutvalg (AMU) har trafikksikkerhet som fast tema 1 gang årlig. Dette er lagt inn i årshjul for overordnet HMS-arbeid/interkontroll i kommunens personalhåndbok.

Årshjul for overordna, systematisk trafikksikkerhetsarbeid i Sel kommune (punkt 7) er en sammenfattelse av det helhetlige arbeidet.

5.2. Organisatoriske/trafikantertede tiltak – kommunens rolle som arbeidsgiver:

Mål:

Sel kommune har et åpent, inkluderende og trygt arbeidsmiljø hvor medarbeiderne opplever en meningsfull og helsefremmende arbeidssituasjon. Kommunens helhetlige og systematiske HMS-arbeid er integrert og etterlevd i den enkelte virksomhet (*delmål i kommunens overordnede arbeidsgiverpolitikk*)

Strategier:

- Alle som arbeider i Sel kommune skal ha kunnskap om og forstå betydningen av sikker, økonomisk og miljøtilpasset transport. Som representanter for en organisasjon som prioriterer trafikksikkerhet skal de ansatte fremstå som positive forbilder for andre i trafikken
- Sel kommune skal ha en bedriftskultur med klare holdninger som forebygger sammenblanding av rus/avhengighetsproblematikk og arbeid. Det er 0-toleranse for ruspåvirkning på jobb

Tiltak/aktiviteter i planperioden:

1. Kommunale retningslinjer for ansatte:

Retningslinjer for ansatte på tjenestereiser og reiser betalt av arbeidsgiver, ble utarbeidet for første gang i 2015. Disse er innlemmet som en del av kommunens personalhåndbok/personalreglement, og revideres ved behov av AMU (Arbeidsmiljøutvalget). Siste revisjon ble foretatt i møte den 18.2.19.

Prioritert tiltak i planperioden:

- Sikre at alle ansatte kjenner til reviderte retningslinjer for tjenestereiser og reiser betalt av arbeidsgiver, og videreutvikle en kultur der alle ansatte etterlever dette i praksis. **Ansvar:** Ledere med personalansvar har ansvar for å gjøre de reviderte rutinene kjent. Tillitsvalgte og verneombud i den enkelte virksomhet og hovedtillitsvalgte/hovedverneombud har et særskilt ansvar for å påse at disse følges opp og etterleves. Den enkelte ansatte har ansvar for å følge rutinene som del av kommunens HMS-arbeid.
- «Trafikksikker kommune» er årlig tema i lederforum (se årshjul, punkt 7)

2. Kompetansehevende tiltak for ansatte:

Her beskrives kun felles tiltak for ansatte. Kompetansehevende tiltak sektorvis, beskrives under den enkelte tjeneste:

Hva:	Hvem (ansvar og målgruppe):	Samarbeidspartner for gjennomføring	Når/frekvens:	Kostnad:
Førstehjelpskurs for ansatte	Ansvar: Virksomhetsleder i den aktuelle virksomhet Målgruppe: Ansatte i virksomheten	Kommunens bedriftshelsetjeneste eller andre kurstilbydere	Ansatte skal ha tilbud om kurs hvert tredje år.	Dersom kommunens bedriftshelse-tjeneste brukes, dekkes kostnaden gjennom felles ramme. Ved bruk av andre tilbydere, dekkes kostnaden av den enkelte virksomhet
Trafikksikkerhetskurs	Ansvar for tilrettelegging: Virksomhetsleder fellestjenester Målgruppe: Alle ansatte, men primært de som er avhengige av bil for tjenesteutførelse	Kommunens forsikringsselskap knyttet til personforsikringer. Rammeavtale på anskaffelse av biler hjemler også kursing av ansatte.	Kurs gjennomføres årlig. Påmelding etter invitasjon	Dekkes av kommunens forsikringsselskap personforsikring. Om rammeavtale på anskaffelse av biler benyttes, dekkes kostnaden av den enkelte virksomhet
Praktisk glattkjøringskurs	Ansvar for tilrettelegging: Virksomhetsleder fellestjenester Målgruppe: Primært de som er avhengige av bil for tjenesteutførelse	Kommunens forsikringsselskap knyttet til personforsikringer.	Mål om å kunne gjennomføre det første kurset i løpet av planperioden (2019-2021)	Kostnad og finansiering må avklares nærmere.

Andre tiltak: Når det gjennomføres kommunale kampanjer knyttet til trafikksikkerhet (eks. reflekskampanjer – **SELvlysende**), er de kommunalt ansatte gode rollemodeller og ambassadører for tiltaket.

Kryssreferanser mellom arbeidsgiveransvar og trafikksikkerhet:

- Arbeidsmiljøloven
- Overordnet arbeidsgiverpolitikk Sel kommune
- Personelhåndbok Sel kommune
- Retningslinjer for AKAN-arbeidet i Sel
- Virksomhets-ROS, beredskapsplaner og virksomhetsbaserte prosedyrer knyttet til oppfølging lov/forskrift
- Kommunens kvalitetssystem – Compilo

5.3. Organisatoriske/ trafikantrettede tiltak – kommunens rolle som tjenesteprodusent:

5.3.1. Helsestasjonen

Grunnlaget for bevisste og varige holdninger legges i barneårene, og trafikkdannelsen må derfor starte tidlig. Tidlig innsats har to mål for øyet: For det første skal barn og unge lære hva som er trygt og hva som er farlig slik at de unngår ulykker i et kortsiktig perspektiv. For det andre skal kontinuitet og progresjon i opplæringen øke forståelsen for trafikksikkerhet både nå og i et fremtidsperspektiv (Handlingsplan for trafikksikkerhet 2018-2021, Oppland fylkeskommune).

I henhold til helse- og omsorgstjenesteloven skal kommunene tilby helsefremmende og forebyggende tjenester bl.a. helsetjeneste i skole, helsestasjon og svangerskaps- og barselomsorgstjenester.

Det er utarbeidet felles prosedyrer for helsestasjon, skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom i Nord-Gudbrandsdal. Her inngår også forebygging av ulykker som tema på hjemmebesøk og helsekontroller.

Mål:

- Helsestasjonenes virksomhet skal ha økt fokus på temaet barn i bil og da spesielt at barna skal sitte sikret bakovervendt i bil til de er 4 år.

Tiltak/aktiviteter i planperioden:

- Årlig rapportering på at kriteriene for helsestasjonen er oppfylt i forhold til «Trafikksikker kommune», jfr. vedlegg 7. **Ansvar:** Ledende helsesykepleier
- Tematikk rundt sikring av barn i bil tas opp på første hjemmebesøk etter fødsel. **Ansvar:** Helsesykepleier
- Helsestasjonen/helserådgiver bidrar med sin kompetanse på HMS-dager/helseuke for elever i grunnskole, HMS-dager og temadager for russeren i videregående opplæring. **Ansvar:** Helsestasjonen i Sel og helserådgiver NGVGS

Kostnad/økonomi: Inngår som ordinær drift på helsestasjonen

Nettressurser/brosjyremateriell: Trygg Trafikk og Statens vegvesen: Sikring av barn i bil

5.3.2. Barnehagene og skolene

Rammeplanen for barnehagene og kunnskapsløftet i skolen er retningsgivende for trafikkopplæringen.

Opplæringen i rammeplanen knyttes til fagområder innenfor blant annet kommunikasjon, bevegelse og helse, natur, miljø og teknikk, nærmiljø og samfunn og antall og form. Opplæringen i kunnskapsløftet knyttes til kompetansemålene i kroppsøving etter 4. trinn og 7. trinn der elevene skal kunne følge trafikkregler for fotgjengere og syklist og kunne praktisere trygg bruk av sykkel som fremkomstmiddel.

Like viktig som selve trafikkopplæringen er at barnehagen og skolen etablerer trafiksikre rutiner for å trygge barna i barnehage- og skoletiden, og at det etableres et samarbeid mellom barnehagen/skolen og foreldrene (Handlingsplan for trafiksikkerhet 2018-2021, Oppland fylkeskommune).

Barnehagene (både kommunale og private) og grunnskolene i Sel har jobbet godt med helhetlig implementering av trafiksikkerhet siden kommunen fikk status som «Trafiksikker kommune» i 2015. Det er viktig at dette arbeidet videreføres. Det er i årshjulet (punkt 7) lagt inn tidfestede aktiviteter gjennom året som sikrer informasjon/opplæring av ansatte og informasjon/involvering av foreldre.

Mål:

- Videreutvikle barnehagene og skolene som helsefremmende arenaer for barn og unges fysiske og psykiske helse (*Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030*)
- Vekst og utvikling for alle i et inkluderende miljø der grunnverdiene er lek, empati og trygghet (*Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030/Kvalitetsplan for Selbarnehagen 2018-2022*)
- Skolene i Sel skal være trygge og framtidsretta læringsarenaer for alle. Skolene skal gi elevene god allmennkompetanse og kunnskap på veien inn i framtida (*Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030/Kvalitetsplan for Selskolen 2018-2022*)
- Alle barnehager og skoler i Sel skal opprettholde og videreutvikle sin status som trafiksikre barnehager og skoler.

Strategier:

- Sikre at alle barnehager og skoler i Sel opprettholder sin status som «Trafiksikker» barnehage og skole
- Aktivt bidra til framtidsrettede veinett og gang-/sykkelveier. Stimulere til at flere går/sykler til og fra skole, arbeid og aktiviteter (*kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030*)
- Sørge for at ansatte i barnehager og skoler har tilstrekkelig kompetanse for å gjennomføre god trafikkopplæring i tråd med gjeldende rammeverk

Tiltak/aktiviteter i planperioden:

- Årlig rapportering og dokumentasjon på at kriteriene for «Trafikksikker kommune» er oppfylt, *jfr vedlegg 2 og 3*. **Ansvar:** Virksomhetsledere/styrere barnehager (både kommunale og private) og rektorer grunnskole
- Samordne kampanjer ved skole-/barnehagestart for å øke fokus på sikring av barn i bil. **Ansvar:** Virksomhetsledere/styrere i barnehager, rektorer i grunnskole i samarbeid med Statens vegvesen, Trygg Trafikk og Politiet
- Sette trafikksikkerhet i fokus ved oppfølging av politiske vedtak knyttet til endret skolestruktur (flere elever fra Sel må bruke buss), bygging av ny barneskole og sentrumsbarnehage på Otta. **Ansvar:** Alle virksomheter som involveres i planleggingen, rådmannsledelse og kommunestyre
- Prioritere deltagelse på kurs/kompetanseheving i regi av Trygg Trafikk på region-/fylkesnivå. **Ansvar:** Virksomhetsledere i skole/barnehage
- Videreutvikle og kvalitetssikre rutinene for behandling av saker knyttet til «Trafikksikker skolevei», med basis i driftsutvalgets vedtak i sak 3/13. **Ansvar:** Trafikksikkerhetsutvalg og driftsutvalg i samarbeid med rådmannen/kommunalsjefer innen oppvekst/plan, teknisk og eiendom

Kostnad/økonomi: Noe inngår som ordinær drift i barnehage/skole. Når det gjelder organisatoriske og fysiske tiltak utover ordinær drift, henvises det til årshjul for helhetlig og systematisk arbeid med trafikksikkerhet (punkt 7). Når det gjelder fysiske tiltak på kommune- og fylkesvei, vises det til punkt 6.

Kryssreferanser mellom ansvaret som skole- og barnehageeier/-myndighet og trafikksikkerhet:

- Lov om Barnehager og Opplæringslova
- Rammeplan for Barnehagene
- Læreplanverket for grunnskolen og videregående opplæring
- Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v: *I følge forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler, skal barnehager og skoler drives slik at skader og ulykker forebygges*
- Kvalitetsplan for Selbarnehagen 2018-2022: Til barns beste gjennom samhandling, entusiasme og likeverd
- Kvalitetsplan for Selskolen 2018-2022: Til elevens beste gjennom samhandling, entusiasme og likeverd
- Foreldresamarbeid i Sel – en veileder. Tidlig innsats
- Virksomhets-ROS, beredskapsplaner og virksomhetsbaserte prosedyrer knyttet til oppfølging lov/forskrift
- Kommunens kvalitetssystem – Compilo

Eksempel på nett- og læringsressurser:

- Trygg Trafikk sine nettressurser på www.tryggtrafikk.no og YouTube

5.4. Organisatoriske/ trafikantrettede tiltak – kommunens rolle som utviklingsaktør:

5.4.1. Frivillig sektor

Mange foreldre velger å kjøre barna til skole og fritidsaktiviteter fordi det er praktisk og tidsbesparende. Trafikken til og fra – og rundt flere skoler og fritidstilbud kan derfor være stor og uoversiktlig. Sikring av barn i bil, stimulere til at barn og unge kan gå og sykle til og fra skole og fritidsaktiviteter og gode trafikale forhold rundt skolene er derfor viktige oppgaver (Handlingsplan for trafikksikkerhet 2018-2021, Oppland fylkeskommune).

Mål:

- Stimulere lag og foreninger til at alle barn til og fra fritidsaktiviteter sikres best mulig og at voksne som transportører kjører med lavest mulig risiko
- I løpet av planperioden har alle frivillige lag og foreninger som driver aktivitet for barn/unge, innarbeidet retningslinjer for transport innenfor sin virksomhet

Tiltak/aktiviteter i planperioden:

- Årlig rapportering på at kriteriene for «Trafikksikker kommune» er oppfylt, med tilhørende status på hvor mange lag/foreninger som har innarbeidet retningslinjer for transport innenfor sin virksomhet, *jfr. vedlegg 5. Ansvar:* Virksomhetsleder kultur
- Idrettsrådet setter trafikksikkerhet på dagsorden som tema i møte med idrettslagene årlig. Gjennom dette bidra til delingskultur på gode tiltak/rutiner. *Ansvar:* Sel idrettsråd
- Temaet trafikksikkerhet settes på dagsorden på de faste møteplassene med lag og foreninger, minst 1 gang i året. *Ansvar:* Virksomhetsleder kultur

Kostnad/økonomi: Inngår i ordinær drift virksomhet kultur

5.4.2. Eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne

Eldre trafikanter har høyere risiko for å bli drept eller hardt skadd, spesielt i aldersgruppen over 75 år. Regjeringen vil derfor trappe opp innsatsen overfor denne trafikantgruppen, bl.a. gjennom oppfriskningskurs for eldre bilførere og økt sikkerhet for eldre fotgjengere.

Fotgjengere og syklister har betydelig høyere risiko for å bli drept eller hardt skadd enn bilførere. Det legges opp til sterkere satsing på fotgjengere og syklister i byområdene. Det må videre etableres et sammenhengende infrastrukturutbud med vekt på sikre og logiske krysningspunkter, samt vekt på standarden på drift og vedlikehold. I tillegg må fotgjengere og syklister også ta ansvar for sikkerheten ved å følge trafikkreglene, utvise aktsomhet, være synlige og bruke sykkelhjelmer. Dette må sikres gjennom trafikkopplæring og ulike former for kommunikasjon rettet mot trafikantene (Handlingsplan for trafikksikkerhet 2018-2021, Oppland fylkeskommune).

I forbindelse med etablering av boliger på Otta brygge og aktivitetssenter i i Øya (lokaler kjøpt av GIAX), har det oppstått endrede behov for transport mellom bolig og aktivitet/arbeidstrening. Tjenesten for funksjonshemmede – TFF har i den forbindelse sterkt fokus på gode trafikale løsninger for brukerne.

Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne har satt fokus på framkommelighet på fortauer på vinterstid, for rullestolbrukere og andre med nedsatt funksjonsevne. Likeledes hvordan kommunen kan påvirke private gård-/huseiere til å oppfylle sine forpliktelser.

Mål:

- Sikre innbyggerne en god og verdig alderdom, der det stimuleres til god egenomsorg og tilbys helsefremmende og forebyggende tjenester (*kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030*)
- Være en pådriver i forhold til universell utforming. Innbyggere med nedsatt funksjonsevne skal ha mulighet til å delta i hverdags- og samfunnsniv, og leve et aktivt liv i fellesskap med andre (*kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030*)

Tiltak/aktiviteter i planperioden:

- Sikre implementering av prosedyrer på hvordan kommunelegen medvirker til at fastlegene får tilstrekkelig kjennskap til veitrafikklovens paragraf 34, *jfr. vedlegg 6*. **Ansvar:** Kommunelegen
- Årlig rapportering på at kriteriene for «Trafikksikker kommune» er oppfylt, *jfr. vedlegg 6*. **Ansvar:** Kommunelegen
- Eldrerådet og rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne setter temaet trafikksikkerhet på dagsorden minst 1 gang årlig. Gjennom dette fremme konkrete forslag til forebyggende aktiviteter/opplæring knyttet til trafikksikkerhet. **Ansvar:** Leder/sekretær i det enkelte råd i samarbeid med kommunalsjef, virksomhetsleder TFF og folkehelsekoordinator
- Videreføre tilbudet om oppfriskningskurs for eldre bilførere (tilsvarende 65 +) årlig. **Ansvar:** Leder frivillighetssentral/Statens vegvesen i dialog med eldrerådet
- Legge til grunn universell utforming ved fysisk utforming av veger og gangfelt (og forlengelse av gangfelt) for å ivareta eldre trafikanter og trafikanter med funksjonsnedsettelse. **Ansvar:** Virksomhet plan/teknisk og andre med planleggings-/utbyggingsansvar
- Sikre at fortau har god framkommelighet på vinterstid. Forebyggende påvirkningsarbeid overfor private gård-/huseiere i når det gjelder forpliktelser i henhold til kommunens politivedtekt. **Ansvar:** Virksomhet plan/teknisk og Politiet
- Utfordre Statens vegvesen og private kjøreskoler til å tilby «praktiske tester» for eldre bilførere. **Ansvar:** Eldrerådet

Nett- og læringsressurser: TREFF – Trafikksikkerhet for erfarne fotgjengere

(<https://www.vegvesen.no/fag/fokusomrader/trafikksikkerhet/lokale-tiltak/treff>).

Materiellet er utarbeidet i regi av pensjonistforbundet, Trygg Trafikk og Statens vegvesen og kan gjennomføres i den enkelte kommune. Det er mulig å søke økonomisk støtte fra FTU – Fylkestrafikksikkerhetstutvalget.

Kostnad/økonomi: Kurs for eldre bilførere er gratis. Universell utforming ved utbygging av veier og gangfelt; se fysiske tiltak kommunal og fylkesvei. Konkrete tiltak som fremmes av eldreråd og rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne må vurderes i det enkelte tilfelle, og tas med ved rullering av den årlige handlingsdelen.

5.4.3. Ungdom

Ungdom er fortsatt overrepresentert i ulykkesbildet. Ungdom har mindre erfaring, samt at enkelte ungdommer også er mer risikovillige. For å oppnå ønsket endring i atferd er det nødvendig med en kombinasjon av opplæring, informasjon, holdningsskapende arbeid og kontroll. Det må også vurderes om det skal gjennomføres tiltak som begrenser førerretten for nye førerkortinnehavere, men også tiltak som gir positiv motivasjon til å velge atferd med lav risiko (Handlingsplan for trafikksikkerhet 2018-2021, Oppland fylkeskommune).

Når det gjelder ungdom vises det også til det som gjøres i grunnskolen, samt [handlingsplan for trafikksikkerhet i Oppland fylkeskommune](#) (som omfatter trafikksikkerhetsopplæring i videregående opplæring). Tiltak/aktiviteter i planperioden er basert på innspill fra ungdomsrådet. I tillegg henvises det til fysiske tiltak – fylkesvei (punkt 6.2.), der ungdomsrådets medlemmer hadde innspill.

Inneværende skoleår (2018/2019) tilbyr begge ungdomsskolene i Sel valgfaget «Trafikk» for elever i 10.klasse.

Mål:

Sikre barn og unge innflytelse i lokalsamfunnet, blant annet gjennom å sikre ungdomsrådet reell medvirkning i øvrig politisk virksomhet (kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030)

Tiltak/aktiviteter i planperioden:

- Arbeide for at «Trafikk» videreføres som valgfagtilbud i 10.klasse. **Ansvar:** Rektorer på ungdomstrinnet
- Arbeide for at ordningen «Trygt hjem for en 50-lapp» videreføres. **Ansvar:** Kommunens representanter i Regionrådet og Regionalt ungdomsråd

Kostnad/økonomi: Valgfagtilbudet på ungdomstrinnet avhenger av den enkelte skoles budsjett, og må prioriteres innenfor eksisterende rammer. Ordningen «Trygt hjem for en 50-lapp» avhenger av prioritering i Regionrådets budsjett.

5.4.4. Minoritetsspråklige innbyggere

Trafikanter med en annen trafikkforståelse og trafikkultur blir en stadig økende gruppe som følge av økt innvandring. Enkelte grupper av innvandrere med norsk førerkort har høyere ulykkesrisiko enn norskfødte med norsk førerkort. Dette kan gi trafikksikkerhetsmessige utfordringer, og krever tiltak som grunnleggende trafikkopplæring, kunnskap og kultur for bruk av sikkerhetsutstyr som bilbelte og sikring av barn i bil, sykkelhjelmer og reflekser. Kommunikasjonsarbeid og opplæring vil være sentrale virkemidler (Handlingsplan for trafikksikkerhet 2018-2021, Oppland fylkeskommune) .

Mål:

Sel kommune skal skape ein heilskapleg kultur i eigen organisasjon og i lokalsamfunnet som fremmer integrering og involvering («Det fleirkulturelle Sel» - med kultur for inkludering og integrering)

Tiltak/aktiviteter i planperioden:

- Ha grunnleggende trafikkopplæring rettet mot innvandrere som del av undervisningen i kommunalt introduksjonsprogram. **Ansvar:** VL NAV/programrådgivere introduksjonsprogrammet
- Trafikksikkerhetsutvalget har spilt inn ønske om at det blir arbeidet for å få til mer «organisert» øvingskjøring for flyktninger/innvandrere. De mangler gjerne nettverk som kan bistå/støtte dem med dette.

Økonomi/kostnad:

- Trafikkopplæring som del av introduksjonsprogrammet gjennomføres innen eksisterende rammer. Evt se på muligheter for å søke om tilskudd fra Oppland fylkeskommune/FTU
- Mer «organisert» øvelseskjøring: Evt samarbeide med frivillige. Kostnad og ansvar må utredes nærmere.

Læringsressurser: «Grunnleggende trafikksikkerhetsopplæring for innvandrere» - veiledningshefte utarbeidet av Lillehammer Læringscenter, Trygg Trafikk, Statens vegvesen og Oppland fylkeskommune.

5.5. Organisatoriske tiltak – kommunens rolle som innkjøper, plan- og beredskapsmyndighet

5.5.1. Kommunens rolle som innkjøper

Kommunen skal være en profesjonell innkjøper som planlegger og gjennomfører innkjøpsprosessen, og følger opp innkjøp, avtaler og kontrakter, på en måte som tilgodeser både oppdragsgiver og seriøse leverandører (Innkjøpsstrategi for Sel kommune).

Gjennom kommunens innkjøpsstrategi og Lov om offentlig anskaffelser med tilhørende forskrifter, er det generelle kravet til HMS/SHA sikret gjennomgående. – Det er viktig å understreke at kravene til trafikksikkerhet også inngår i dette, når det gjelder anskaffelser med relevans for området.

Mål/tiltak i planperioden:

- Kvalitetssikre og sikre implementering av rutine for kjøp av transporttjenester i barnehager og skoler (utenom ordinær grunnskoleskyss). **Ansvar:** Kommunalsjef oppvekst/virksomhetsledere i grunnskole/barnehage. **Tid:** Innen 1.8.19
- Ved enkeltinnkjøp, revisjon av anbud og rammeavtaler, sikre kriterier om trafikksikkerhet der dette er relevant. **Ansvar:** Den enkelte med innkjøpsansvar

5.5.2. Kommunens rolle som plan- og beredskapsmyndighet

Hensynet til samfunnssikkerhet er systematisk innarbeidet i plan- og bygningsloven. Dette innebærer at hensynet skal ivaretas i regional og kommunal planlegging, og ved behandling av byggesøknader og dispensasjoner. Dette følger blant annet av plan- og bygningsloven §3-1 første ledd bokstav h), som slår fast at planer skal «fremme samfunnssikkerhet ved å forebygge risiko for tap av liv, skade på helsemiljø og viktig infrastruktur, materielle verdier mv». (Direktoratet for Sikkerhet og beredskap – DSB)

Mål:

Planlegge bruken av areal slik at samfunnssikkerheten overfor liv, helse, miljø og økonomiske verdier ivaretas (kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030)

Tiltak i planperioden:

- Årlig rapportering på at kriteriene for «Trafikksikker kommune» er oppfylt, jfr. vedlegg 4. Ansvar: VL plan/teknisk
- Videreutvikle ROS-analyser og sjekklister, slik at trafikksikkerhet er implementert i alt grunnlagsarbeid knyttet til utarbeidelse av areal/reguleringsplaner. **Ansvar:** Virksomhetsleder plan/beredskap
- Ved revisjon av kommunal planstrategi 2020-2023 sikre trafikksikkerhet integrert som del av folkehelseomtalen. **Ansvar:** Rådmannen
- Arbeide for at trafikksikkerhet blir gjennomgående tema i relevante temaplaner som skal revideres/rulleres i planstrategiperioden 2020-2023. **Ansvar:** Kommunestyret
- Brannvesenet bidrar med sin kompetanse i holdningsskapende arbeid knyttet til HMS-/trafikksikkerhet i barnehage, grunn- og videregående skole. **Ansvar:** Avdelingsleder brann, virksomhetsledere/barnehagestyrere, rektorer grunn-/videregående skole

Kostnad/økonomi: Gjennomføres innenfor eksisterende rammer innen virksomhet plan/teknisk

6. Kommunale tiltak – fysiske

- Her omtales fysiske tiltak: Prioriterte tiltak på kommunale veier og fylkesveier.

Listen viser tiltakene i prioritert rekkefølge med en kort beskrivelse av utfordringene som skal løses. Når det gjelder tiltakslistene på fylkes- og riksvei, framgår det at dette er tiltak som kommunen har prioritert i sine innspill til fylkeskommunen og Statens vegvesen sine handlingsprogrammer.

Ved siste rullering av handlingsprogram i driftsutvalget desember 2018 (basert på trafikksikkerhetsplanen 2015-2018), inneholdt oversikten 33 punkt fordelt på kommunal vei og fylkesvei. Prioriteringslisten (med status for gjennomføring og kommentarer om videre oppfølging) er vedlagt som vedlegg 9 til orientering.

Det er i planen lagt opp til å skille på fysiske tiltak på kommunal vei og fylkesvei, slik at listen er «ryddig» å håndtere i videre prioritering.

Ved årlig rullering av handlingsplanen fra og med høsten 2019, vil det bli lagt opp til en tredelt liste/prioritering:

- Prioriterte, fysiske tiltak kommunal vei
- Prioriterte, fysiske tiltak fylkesvei
- Gjennomførte tiltak basert på tidligere prioriteringsliste

6.1. Fysiske tiltak – kommunal vei

Trafikksikkerhet henger sammen med øvrig planlegging. Det vektlegges derfor å prioritere investeringer i større prosjekt der areal- og øvrig infrastrukturplanlegging sammenstilles med trafikksikringstiltak, for å sikre trafikkmiljø eller atferd der barn/skoleelever ferdes.

Mindre, men viktige trafikksikkerhetstiltak som blir prioritert søkes ivaretatt gjennom ordinære driftsbudsjett. I tillegg kan det søkes midler til tiltak fra Oppland fylkeskommune.

Nedenstående liste er basert på trafikksikkerhetsutvalgets innstilling og driftsutvalgets prioritering for 2019/2020. For resten av planperioden (2020/2021), vil eksisterende liste (vedlegg 9), samt eventuelle, nye foreslåtte tiltak innhentet etter innspillsrunde på høsten hvert år, legges til grunn for rullering av det årlige handlingsprogrammet. Dette vil også henge sammen med investeringer knyttet til hovedplan vei i Sel kommune:

Prioritet	Utfordring	Tiltak	Når
1	Ny gatestruktur ifbm. VA utbedring i Ola Dahlsgt.	Gang- og sykkelveg langs Ola Dahlsgt.	2019-2020
2	Gang- og sykkelveg Skansen-Holum sport og nytt vegkrysningspunkt ifbm. ny skole	I forbindelse med bygging av »Otta skole 1-7»	2019
3	Redusert fart på Strand	30km/t fartsgrense på Strand.	2019
4	Belysning Dahlevelta	Etablere gatebelysning	2019
5	Sikring av fjellvegg på Hjellum	Utrede bruk av sprøytebetong.	2019
6	Belysning langs Rondanevegen mellom Plassjordet og Blekalia	Etablere gatebelysning	2020
7	Belysning Movegen-Bjølstadmo	Etablere gatebelysning	2020

Status på de prioriterte tiltakene gjennomgås i trafikksikkerhetsutvalget og driftsutvalget ved rullering av handlingsdelen hvert år, slik praksis også har vært til nå, jfr. vedlegg 9.

6.2. Fysiske tiltak – fylkesvei

Her gjengis prioriterte tiltak i vedtatt «[Handlingsprogram for fylkesveger 2018-2021](#)», med kommunens prioritet ut i fra høringen som ble gitt i kommunestyrevedtak sak 10/16 – Planprogram for fylkesveger 2018-2021 og i formannskapsvedtak sak 35/17 – høring på handlingsprogram for fylkesveger 2018-2021:

Prioritering i vedtatt handlingsprogram for fylkesveier 2018-2021:		Sel kommunes prioritering i høringsuttale, k-styresak 10/16 og formannskapssak 37/17:
Vedlikehold av fylkesveiene:		
Fv.438 Vågårusten	2021	<i>Prioriteringen ble støttet. I tillegg til rassikring ble det bedt i om at følgende ble inkludert på Fv.257:</i> - Veibelysning gjennom Faulstad fra avkjøring Sjoa rafting/Slottet barnehage - Avkjøringsfelt til Øverbygdsvegen i vestgående kjørefelt ved Storødegård bru Status 2019: Veibelysning gjennom Faulstad er gjennomført (2017)
Fv.257 Sjoa-Bjølstadmo	2021	
Investeringer – gang-/sykkelveier:		
Fv. 435 GS Selsvegen – Nyhusom skole	2022 (12,7 mill)	<i>Fv435 Selsvegen – Nyhusom skole ligger inne først i 2022, dvs. etter en sannsynlig fullføring av skoleutbygging, alternativt utbygging av ny sentrumsbarnehage. Vi ber om at tiltak legges inn i første 4-årsperiode.</i> Status 2019: Fylkesutvalget behandlet i sak 10/19 «Handingsprogram for fylkesveier 2018-2021 (-23) – revisjon etter regnskapsavslutning 2018. Her er det lagt inn følgende merknad knyttet til investeringen planlagt i 2022: «Skolen blir nedlagt» - behovet må vurderes»
Ikke prioritert i handlingsprogrammet i planperioden.		a. Fv 438. Gang- og sykkelvei fra Nerøygarden (Koja) – Selsvatnet. b. Fv 257. Gang- og sykkelvei Heidal kirke – Heidal skule Status 2019: <i>b. Det registreres stort lokalt engasjement i Heidal rundt tiltaket. Økt tungtransport langs fylkesvei som også er skolevei</i>
Investeringer – kollektivtiltak og universell utforming:		
Rv.15 Kollektivterminal Otta	2020 (10 mill)	<i>Vi registrerer at Kollektivterminal Otta under programmet Kollektivtiltak og universell utforming er prioritert med 10 mill i 2020. Gitt at renovering og utbygging kommer i gang tidligere enn dette regner vi med at også fylkeskommunen vil framskynde sitt bidrag.</i> Status 2019: Det arbeides med en avtalebasert utviklingsstrategi for knutepunktutvikling av Otta stasjon, der Sel

		kommune har utfordret Oppland fylkeskommune, Statens vegvesen, Bane NOR og Jernbaneverket til å delta i arbeidet. I tillegg til prioriterte midler i handlingsprogrammet for fylkesvei, har SVV lagt inn 11 mill for 2022 til arbeidet med å utvikle Otta stasjon/Otta skysstasjon.
Småtiltak – kollektiv, miljø/service og trafikksikkerhet:		
Uprioritert liste med hensyn til tidsandgivelse og kostnad i planen. Innspillene fra Sel er ikke nevnt i den oversikten		<i>Forslag til trafikksikkerhetstiltak (småtiltak):</i> a) Veilys fv 444 (Rondanevegen) E6 – Steindalsvegen b) Veilys fv 435 E6 – Ulavegen c) Busslommer Fv 436 Otta – Vågå grense

Andre kommentarer i høringsinnspillet fra Sel kommune til handlingsprogram fylkesvei 2018-2021 (-23):

«Vi har i denne omgang ikke inkludert fv F418 Pillargurivegen – Selsjord (skolevei med enkeltvedtak om skoleskyss p.g.a. trafikkfarlig vei) og Fv 435 Otta – Selsverket (rasfare). Vi forutsetter at disse strekningene fortsatt skal stå på en «obs-liste» i Oppland fylkeskommune og SVV Oppland.

Sel kommune vil søke ATP-midler, midler fra Åpen post, eventuelt også fra Miljø og service, for å delfinansiere enkeltprosjekter i oppfølginga av by- og regionsenterprosjektet. Basert på partnerskapet med Sel kommune legger vi til grunn at gode søknader fra Sel kommune vil bli prioritert».

Status 2019:

- Sel kommune har mottatt ATP-midler i flere omganger knyttet til by- og regionsenterprosjektet. Her kan nevnes kr. 3 mill til utbygging av Johan Nygårdsgate og kr. 2,2 mill til utbygging av Ola Dahls gate.

Det er i trafikksikkerhetsplanen ikke lagt opp til å endre de prioriteringer som er politisk vedtatt i tidligere prosesser. Påvirkning og gjennomslag er et resultat av langsiktig arbeid. Både kommunestyre og formannskap har i sine innspill til fylkeskommunens ulike planer, vektlagt dette.

Det er like vel viktig å påpeke at fylkeskommunen kan endre prioritering som følge av endrede vedtak i Sel kommune.

Det vises i den sammenheng blant annet til prioritering av gang-/sykkelvei Fv. 435 Selsvegen – Nyhusom skole (2022), og merknad i fylkesutvalgets vedtak i sak 10/19. – Dersom fylkeskommunen på bakgrunn av dette skulle vedta å endre prioritering, er det viktig å opprettholde bevilget beløp til prioriterte trafikksikkerhetstiltak i kommunen.

7. Årshjul – overordna, systematisk trafikksikkerhetsarbeid

Her beskrives noen tidfestede aktiviteter for enkeltvirksomheter, men den er ikke uttømmende. Hovedfokus i årshjulet er kommunens helhetlig system for å følge opp føringene i den overordnede trafikksikkerhetsplanen, og sikre gode rutiner for årlig evaluering og rullering.

	Hva	Ansvar
Januar	Planleggingsdager i barnehager og skoler: Eventuelt trafikkrelaterte tema til gjennomgang/opplæring av ansatte 15.januar: Frist søknad tilskudd til årlige trafikksikkerhetstiltak – fylkeskommune/region.	Virksomhetsleder plan/teknisk , basert på driftsutvalgets prioritering og kommunestyrets budsjettvedtak.
Februar	Møte i trafikksikkerhetsutvalget (kan sløyfes dersom det ikke er saker): - Aktuelle arealrelaterte planer som er i prosess til politisk beh. - Aktuelle saker fra fylkeskommune/region relatert til trafikksikkerhet Ressursmøter i skoler og bhg: Avklare barn i bhg og elever i grunnskole som vil ha rett til skyss utover ordinært regelverk.	Rådmann/kommunalsjef og leder i trafikksikkerhetsutvalget. Plan/teknisk stiller utvalgsekretær til disp. Rektorer, barnehagestyrere og kommunalsjef oppvekst
Mars	1.mars: Frist innmelding skyss elever til Opplandstrafikk	Skyssansvarlig stab, kommunalsjef oppvekst
April	Temadag for russeren i videregående skole	Rektor Nord-Gudbrandsdal videregående skule. Helserådgiver og brann deltar med sin kompetanse
Mai	Møte i trafikksikkerhetsutvalget: - Aktuelle arealrelaterte planer som er i prosess til politisk beh - Aktuelle saker fra fylkeskommune/region relatert til trafikksikkerhet - Innstilling på eventuelle endringer knyttet til områder som defineres som trafikkfarlig skolevei - Gjennomgang oppdaterte tall trafikkulykker året før	Rådmann/kommunalsjef og leder i trafikksikkerhetsutvalget. Plan/teknisk stiller utvalgsekretær til disp.
Juni	Møte i driftsutvalget: Vedtak på eventuelle endringer knyttet til områder som defineres som trafikkfarlig skolevei	Rådmann/kommunalsjef

	Hva	Ansvar
August	Trafikksikkerhet er tema i lederforum . Ansvar: Rådmann	
	15.august: Kunngjøring med ønske om innspill på handlingsdelen for kommende år	15. Virksomhetsleder plan/teknisk v.veiansvarlig
	Eventuell samordnet kampanje knyttet til trafikksikkerhet ved skole-/barnehagestart. Ansvar: Skoler/barnehager, Trygg trafikk, Politiet/Statens vegvesen	
	Planleggingsdager i forkant av nytt barnehage-/skoleår: Informasjon/opplæring av personalet knyttet til trafikksikkerhetsarbeid i den enkelte barnehage/skole. Ansvar: Rektor/barnehagestyrer	
	Ved barnehage-/skolestart (første foreldremøte og i skriftlig informasjon): Informasjon til foreldre om trafikksikkerhetsarbeid og -rutiner i den enkelte barnehage/skole	
September	1. Frist for innsending av underskrevne sjekklister og forslag til trafikksikkerhetstiltak kommende år som del av internkontroll trafikksikkerhetsplan	Rektorer, barnehagestyrere, ledende helsesykepleier, virksomhetsleder kultur, kommunelege, virksomhetsleder plan/teknisk, rådmann
	15. Frist innsending innspill handlingsdel trafikksikkerhetstiltak kommende år	15. Alle som ønsker å komme med innspill
	AMU har trafikksikkerhet som tema i sitt møte	Leder og sekretær AMU
Oktober	15. Frist godkjenning årsplan barnehager	Virksomhetsleder/barnehagestyrer og barnehagens samarbeidsutvalg
November	Budsjett- og økonomiplanarbeid: Rullering hovedplan vei, prioriterte trafikksikkerhetstiltak som krever ekstra bevilgning på drift- eller investeringssiden November: Møte i trafikksikkerhetsutvalget. Ansvar: Rådmann/kommunalsjef og leder i trafikksikkerhetsutvalget. Plan/teknisk stiller utvalgssekretær til disp. • Aktuelle arealrelaterte planer som er i prosess til politisk beh • Aktuelle saker fra fylkeskommune/region relatert til trafikksikkerhet • Uttale formannskapetets innstilling budsjett- og økonomiplan • Innstilling Trafikksikkerhetsplanens handlingsdel kommende år • Behandler årsrapport for trafikksikkerhet (basert på innkomne sjekklister og gjennomførte tiltak i trafikksikkerhetsplanen). Denne rapporteres til driftsutvalg og kommunestyre	
Desember	Driftsutvalget vedtar årlig rullering av Trafikksikkerhetsplanens handlingsdel kommende år, basert på Trafikksikkerhetsutvalgets innstilling Kommunestyret vedtar budsjett for kommende år, samt handlingsplan for vei	
	Årlig folkehelseoversikt foreligger og legges ut på kommunens hjemmeside	Kommunalsjef helse og omsorg

Bruk av eksisterende møteplasser med lag/foreninger, innbyggere og deltidsinnbyggere som kan brukes til å informere/involvere om trafikksikkerhet:

- Møte med hyttevelforeninger – 2 ganger årlig (vår og høst). Ansvar: Ordfører og VL plan/teknisk
- Møte med boligvelforeninger – 2 ganger årlig (vår og høst). Ansvar: Ordfører og VL plan/teknisk
- Møte med frivillige lag og foreninger – 2 ganger årlig (vår og høst). **Trafikksikkerhet** tas opp som tema på minst ett av møtene. Ansvar: VL kultur

Eldreråd, råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne, ungdomsrådet og idrettsrådet oppfordres til å ha temaet Trafikksikkerhet på dagsorden minst 1 gang årlig.

8. Vedlegg

Vedlegg 1-7: Mal for sjekklister i henhold til kriteriene i «Trafikksikker kommune»

Vedlegg 8: Oversikt over trafikkulykker i Sel kommune

Vedlegg 9: Rullert handlingsplan, driftsutvalgets vedtak desember 2018

VEDLEGG 1 :

Sjekklisten fylles ut og underskrives av rådmann innen 1.9. – Lagres i kommunens saksbehandlingssystem

SJEKKLISTE – ORGANISATORISKE TILTAK			
Tiltak	Ansvar:	Når	Dokumentasjon som vedlegges sjekkliste
Kommunen skal forankre ansvaret for trafiksikkerhetsarbeidet hos ordfører og rådmann. Delansvar kan ligge hos den enkelte etatsleder			
Kommunen skal ha et utvalg med ansvar for trafiksikkerhet			
Kommunen har/skal innarbeide trafiksikkerhet i HMS/internkontrollsystemet som inneholder regler for reiser og transport i kommunens regi, og ved kjøp av transporttjenester			Retningslinjer for ansattes ferdsel i trafikken (i tjeneste), der også rutiner for kjøp av transporttjenester inngår
Trafiksikkerhet skal være et årlig tema i kommunens arbeidsmiljøutvalg (AMU)			
Kommunen skal ha oppdatert oversikt over trafikkulykker og trafikkuhell (materiellskader) i kommunen			
Trafiksikkerhet skal være en del av kommunens folkehelsearbeid			
Kommunen skal utarbeide en trafiksikkerhetsplan med rullerings- og rapporteringsrutiner, og som skal ivareta både trafikantertede og fysiske tiltak			Kommunal trafiksikkerhetsplan for gjeldende periode
Kommunen skal ha et system for å behandle søknader om skyss pga. særlig farlig skolevei			

Det bekreftes at alle kriterier i sjekklisten er oppfylt:

Dato/underskrift rådmann

VEDLEGG 2:

Sjekklisten sendes fra virksomhetsleder/barnehagestyrer til kommunalsjef oppvekst innen 1.9. – Lagres i kommunens saksbehandlingssystem

SJEKKLISTE – BARNEHAGENE:			
Generelle tiltak	Ansvar	Når	Dokumentasjon som vedlegges sjekkliste
Trafikkopplæring skal integreres som en del av omsorgs- og opplæringsarbeidet og nedfelles i barnehagens årsplan.			Årsplan hvor trafikk er integrert (ettersendes innen 15.10.)
Det skal stilles krav til busselskap og drosjer om belter og trafikksikker atferd ved kjøp av transporttjenester			
Ansatte skal kjenne rutiner for håndtering av uforutsette faresituasjoner og hendelser på turer			
Barnehagen har/ skal utarbeide rutiner for å ivareta sikkerheten på turer til fots, med bil eller kollektivtransport			Rutiner for turer til fots, med bil eller kollektivtransport
Opplæringstiltak	Ansvar	Når	
Barna skal lære trafikkregler for fotgjengere, og om bruk av sansene sine i trafikken:			
Barna skal lære om bruk av bilbelte, sykkelhjelmer og refleks			
Samarbeidstiltak barnehage – hjem	Ansvar	Når	
Barnehagen har/ skal utarbeide rutiner for å ivareta barnas sikkerhet ved barnehagens parkeringsplass og port. Disse gjennomgås årlig med foreldre og ansatte			Oversikt som viser at trafikk er tema på foreldremøter
Barnehagen skal påvirke foreldrene til å sikre barna på vei til og fra barnehagen			
Trafikksikkerhet og trafikkopplæring skal være et årlig tema på foreldremøter			

Det bekreftes at alle kriterier i sjekklisten er oppfylt:

Dato/underskrift virksomhetsleder barnehage

VEDLEGG 3:

Sjekklisten sendes fra virksomhetsleder/rektor til kommunalsjef oppvekst innen 1.9. – Lagres i kommunens saksbehandlingssystem

SJEKKLISTE - GRUNNSKOLENE			
Generelle tiltak	Ansvar	Når	Dokumentasjon som vedlegges sjekkliste
Skolen skal i samarbeid med FAU gi anbefalinger til foresatte om sykling til skolen			
Skolen har/skal utarbeide rutiner for å ivareta sikkerheten på turer til fots, på sykkel, i bil og med kollektivtransport i skolens regi			Rutiner for turer til fots, med sykkel, bil og kollektivtransport
Skolen har/ skal utarbeide gode rutiner for at planene blir fulgt av de ansatte			
Opplæringstiltak	Ansvar	Når	
Skolen skal integrere trafikkopplæring i lokal læreplan/ årsplan i tråd med Kunnskapsløftets kompetansemål			Årsplan hvor trafikk er integrert
Samarbeidstiltak skole-hjem	Ansvar	Når	
Skolens læreplan for trafikk skal være årlig tema på foreldremøte			Oversikt som viser at trafikk er et tema å foreldremøter
Foreldre skal bli involvert i skolens trafiksikkerhetsarbeid gjennom Foreldrenes arbeidsutvalg (FAU)			

Det bekreftes at alle kriterier i sjekklisten er oppfylt:

Dato/underskrift virksomhetsleder/rektor skole

VEDLEGG 4:

Sjekklisten sendes fra virksomhetsleder til kommunalsjef plan/teknisk og eiendom t innen 1.9. – Lagres i kommunens saksbehandlingssystem

SJEKKLISTE – TEKNISK AVDELING			
Tiltak	Ansvar	Når	Dokumentasjon som vedlegges sjekkliste
Kommunen har utarbeidet prioriteringsliste for fysiske trafiksikkerhetstiltak på kommunal vei			
Kommunen har utarbeide prioriteringsliste for trafiksikkerhetstiltak på fylkes- og riksvei			
Kommunen har utarbeidet rutiner for å søke fylkeskommunale midler til fysiske trafiksikkerhetstiltak			
Kommunen har utarbeidet rutiner for snørydding på skoleveier			Skriftlige rutiner for hvordan trafiksikkerheten ivaretas i forbindelse med kommunens drift og vedlikehold på vegnettet
Kommunen har utarbeidet rutiner for å kvalitetssikre trafiksikkerheten i forbindelse med anleggsvirksomhet i kommunen			
Kommunen har utarbeidet rutiner for håndtering av innspill på trafiksikkerhetstiltak fra andre etater, organisasjoner og publikum			

SJEKKLISTE - PLAN			
Tiltak	Ansvar	Når	Dokumentasjon som vedlegges sjekkliste
Trafiksikkerhet skal vurderes og vektlegges for alle nye byggeområder ved utarbeidelse av kommuneplanens arealdel			Skriftlige rutiner for hvordan trafiksikkerhet ivaretas i arbeidet med kommuneplanens arealdel og ved behandling av reguleringsplaner
Trafiksikkerhet skal vurderes og vektlegges ved behandling av reguleringsplaner			

Det bekreftes at alle kriterier i sjekklisten er oppfylt:

Dato/underskrift virksomhetsleder plan/teknisk

VEDLEGG 5:

Sjekklisten sendes fra virksomhetsleder til rådmannen innen 1.9. – Lagres i kommunens saksbehandlingssystem

SJEKKLISTE - KULTUR			
Tiltak	Ansvar	Når	Dokumentasjon som vedlegges sjekkliste
Kommunen stimulerer frivillige lag og foreninger til å innarbeide retningslinjer for sikker transport innenfor egen virksomhet. Det rapporteres årlig på hvor mange lag/foreninger som har retningslinjer			Skriftlig oversikt for hvordan kommunen skal påvirke lag og foreninger til å integrere trafiksikkerhet i virksomheten

Det bekreftes at alle kriterier i sjekklisten er oppfylt:

Dato/underskrift virksomhetsleder kultur

VEDLEGG 6:

***Sjekklisten sendes fra kommunelegen til kommunalsjef helse og omsorg innen 1.9.
– Lagres i kommunens saksbehandlingssystem***

SJEKKLISTE - KOMMUNELEGEN			
Tiltak	Ansvar	Når	Dokumentasjon som vedlegges sjekkliste
Kommunelegen er kjent med kommunens trafiksikkerhetsarbeid			
Kommunelegen medvirker til at kommunens fastleger har tilstrekkelig kjennskap til vegtrafikklovens §34 og hvordan denne kan anvendes for å redusere risiko for trafikkulykker			Skriftlig dokumentasjon på hvordan kommunelegen medvirker til at fastlegene får tilstrekkelig kjennskap til veitrafikklovens §34

Det bekreftes at alle kriterier i sjekklisten er oppfylt:

Dato/underskrift kommunelege

VEDLEGG 7:

Sjekklisten sendes fra ledende helsesykepleier til kommunalsjef helse og omsorg innen 1.9. – Lagres i kommunens saksbehandlingssystem

SJEKKLISTE - HELSESTASJON			
Tiltak	Ansvar	Når	Dokumentasjon som vedlegges sjekkliste
Helsestasjonen har utarbeidet dokumentasjon for når og hvordan trafiksikkerhet integreres i møte med foreldre og barn			Skriftlig oversikt over hvordan helsestasjonene integrerer trafiksikkerhet i sitt arbeide